

הפקה: "עמרת" טל: 02-529520

כל הזכויות שמורות

עם הספר

כאילו רק אתמול עוד היה עמנו, חברנו ר' צבי מנחם גלאט הי"ד. אך כבר חלפו כמעט תשע שנים מאותו יום מר ונמהר של הרצחו בבית-הדסה שבחברון בליל שבת קדש פרשת אמור תש"מ, בידי מחבלים.

עלייתו בסערה השמימה, כמו גם אפיו הסוער והנמרץ, הם שהמריצונו להוציא את החיבור בו שיקע את כל ישותו, וקראנוהו בשם "מעפר קומי", על שם הקריאה לכנסת ישראל לקום מגלותה, ועל שם תחיית-המתים בה יקוצו שוכני עפר ור' צבי שלנו בתוכם.

אך בזה לא אמרנו די והוצאנו חוברת בשם "הצבי ישראל על במותיך חלל" בה שיקענו קטעים חשובים מיומנו האישי וניסינו לגעת בדמות מופלאה זו ששכנה בתוכנו לזמן קצר הכמות ורב האיכות.

"והחוט המשולש לא במהרה ינתק"

בידענו שרצונו של ר' צבי הי"ד היה לקדם בכל אופן שהוא את העמקת הקשר הפנימי והמעשי של האומה לארצה – פנינו להוציא קובץ זה אשר יוסיף ויעמיק, יברר וילבן מפנים שונות את ערכו היקר של קשר קדוש זה.

ראשית דברינו בספר – דבר הלכה, של הגר"ע יוסף שליט"א בחיוב הגמור שיש בעלייה לארץ ישראל.

ואחריו קבוצה של שלשה מאמרים על שיטותיהם של ר' נחמן מברסלב, הנצי"ב, והרב חרל"פ, ביחסם לארץ ולערכיה, ובה גם אגרות נדירות של הנצי"ב שנכתבו בתקופה סוערת לעם ישראל.

מתורתם של שני הרועים הנאמנים, אב ובנו, הראי"ה וצ"ל והרב צבי יהודה זצ"ל, הבאנו דברים ככתבם וכאמירתם. ובהם דברים חשובים של הראי"ה שבחלקם היו גנוזים עד כה.

ולאחריהם מאמריהם של הרב שביב, המגלה פנים חדשות בתורה ובארץ, ושל הרב ברמסון הסוקר את הצד המעשי של העליה לארץ לדורותיה.

חותם את הקובץ מפתח חשוב מאוד המקיף למעלה ממאה ושבעים ספרים, שנעשה בחכמה שיש עמה הרבה מלאכה על ידי הרב ברוך כהנא. ולא גוזמא היא לומר שכמעט ואין נושא הלכתי הקשור בארץ שלא נמצא בו.

תודה וברכה לכל מולידי של ספר זה, לידידי ר' דוד אביחיל שזכות ראשונים שמורה לו ביזמה ובקיבוץ המאמרים.

לר' ראם צפרי שסייע בידו, ולאברהם קוסמן שהמשיך במקום בו הפסיקו. ממעון הברכות יבורכו כל המסייעים בידינו, ויהיו נא בעיניהם כאילו הייתי פורטם.

לדמותו

קטעים מתוך חוברת הזכרון

צבי מנחם גלאט הי"ד נולד בארה"ב בשנת תשי"ט, עלה לארץ בשנת תשל"ה.

בשנים תשל"ו, תשל"ז, למד בישיבת בני"ע אור עציון, ובחודש אלול תשל"ז יסד עם חבריו את הישיבה הגבוהה שם. באלול תשל"ח עלה לירושלים ללמוד בישיבת מרכז הרב. בליל שבת קודש פרשת אמור תש"מ, נהרג בידי מרצחים ערבים, ליד בית הדסה בחברון, והוא בן עשרים ואחת.

"מטפלים את בתורת ישראל ולימודיה, דואגים את לארץ ישראל וישובה. כמובן שגם אלה צריכים חיזוק, אולם את עם ישראל, את אחינו היושבים גולים חרץ לשולחן אביהם, אותם את שוכחים. מרבית עמנו שבגלות מתבולל בפועל ממש, ואנחנו, האם בהשקט ובטחה נוכל לומר "דינו לא שפכו את הדם הזה"?! עלינו בני ארץ ישראל, ובני התורה שבארץ ישראל מוטל התפקיד..."

(מתוך ספרו של צבי גלאט הי"ד: "מעפר קומי")

בעצמונה, על שפת הים, סופת חול, החול דוקר בפנים ואין מסתור. ודוקא אז צבי עושה חשבון נפש וחשבונו של עולם, כמה זמן עליו ללמוד ע"מ שיוכל להקדיש עצמו לאומה, מתי יתחיל לעסוק בענייני עליה ממש? מה עליו לעשות כדי לגדול בתורה? כיצד יגדל כח השפעתו באומה? כיצד ניתן לתקן מידה פגומה? ועוד ועוד. ונשמעה הבטחה, הבטחתו, בתוך הסערה, הוא לא ישבר, הוא ימשיך קדימה. תמיד קדימה למען עם ישראל כולו, למען היהודים שבגולה. לעת ערב ישבנו על מזרון ישן בפתח אחד הצריפים, הרוח נשבה ונשמעה יבבה בין הברזלים החלודים אשר בשער, צבי אומר בעגמה: האם אתה שומע בכי נורא של כל

הנטבחים והנשחטים? יללה בלתי פוסקת של כאב, של תחינה, כה קשה
לי לשמוע... אמרתי: הברזל מנגן, הברזל שר את שירת הבריאה, ואין
הבכי אלא בכי של שמחה וערגה. הסכים צבי אך הוסיף: ובכל זאת שתי
מנגינות יש בשירה אחת... לימים כשטיילנו ושמענו רוח חולפת בין
העלים, או יבבת חורף נזכרתי תמיד באותה מנגינה, וידעתי, חושב הוא
על המנגינה הראשונה...

...אני יושב במטוס, עוד לא התחלתי לנסוע ואני מאזין ל: "לו יהי, לו יהי"
בחי, אני לא יכול לתאר את הרגש... אני עוד לא מבין מה זאת אל-על, מה
זה מטוס, מה זאת ישראל... בחיי! בחיי! אני ב־747 אני רק יושב פה
ומתחשב, יש לי עשר שעות. אני אתכונן באופן רגשי ומנטלי לישראל...
זה הדבר החשוב בחיי - בחיי... זה לא מצחיק, אנו זזים... בחיי, זה היום
העליון בחיי... ברגע זה אני לא יכול להבין איך חייתי בארצה"ב. אני עוד
בקנדי ואני כבר חושב כישראל... אנחנו עוזבים... זאת אמות, זה באמת
מתרחש, זה באמת קורה לי, אני עולה!...

אני מרגיש כבחור בזמן 48 כאשר קמה המדינה, לי הקמת המדינה
מתרחשת עכשיו... זה נפלא! אני כותב בעברית. דברתי לי דיילים
בעברית. זה כמו מהפכה פנימי. אני משתנה לבריה אחרת לגמרי, ועוד
לא עזבתי את השדה־תעופה... האם זה חלום? לא! אם תרצו אין זו
אגדה!

כשנחתנו הושמעה במטוס מנגינה "הבאנו שלום עליכם" כולם התחילו
לשיר. התחלתי להתרגש ורציתי להתחיל לרקוד... אבל עצרתי בעצמי
בגלל שזה שלושת השבועות...

"כל השתדלותי בחיים... תיקון המידות, עליה ביראת שמים ולימוד
התורה הקבועה... אני צריך להתחזק. אם אהיה חלש כמובן זה לא יתן לי
הרבה, מי שגובר יותר יקבל יותר. זאת-אומרת, לא לוותר יותר ליצר רע
שלי בשום דבר... אני צריך להתחזק להתרגל למידת השתיקה והסבלנות.
אני צריך להתבונן ולחשוב לקנות אהבת הבריות, וענוה, ויראת שמים,
והשגחת הקב"ה. אני צריך להתחזק בלימוד תורה לנצל כל רגע. ד' תעזור
לי בדרכי, תנחני במעגלי צדק - "שבטך ומשענתך המה ינחמוני"... חשוב
מאד חינוך להרגלים טובים, הרגל זה או לטובה או לרעה - כח גדול מאד.
לדוגמא סימן אחד מקיצור שו"ע לפני השינה... חשבון נפש"...

תורה – זה החיים

קצת טיילתי וחשבתי. היה טוב. קצת הצלחתי להתרומם מעל הבוץ. אני צריך להתחיל להזהר – לפתוח את השכל לדברים אני לא יודע בדיוק איך – איזה פטנטים לעשות. רמב"ם אומר צריך ליטות לצד שני... תורה זה החיים שלנו וזה פשוט אין לנו קיום חוץ מתורה. אז צריך להקדיש כל רגע, לא רק דקה, שיש לי, ללימוד תורה – לחיים. צריך להכיר לא את הכשלונית כחמור אלא את הדאגה. צריך לחזור לטבע, למקור – אמונה פשוטה אמיתית טהורה – זה מה שצריך. צריך תיקון באהבת הבריות... בתפילה שד' יזכה אותי לתקן ולעלות, לבכות שמי שחונן לאדם דעת ורופא חולים יחוס עלי...

מתוך מכתביו ויומניו

במדינת ישראל קם העם לתחיה. הארץ ששמרה לנו אמונים בהשאיירנו אנו אותה שוממה וגלמודה – מאירה לנו פנים ונתנת פירותיה בעין יפה (סנהדרין צ"ח)... גדלנו הן בחומר והן ברוח. ארץ ישראל הפכה למרכזו של העם היהודי בכל השטחים. חיי התורה בארץ, הינם ערות נאמנה להתגשמותם של דברי הנביא: "הנה ימים באים... והשלכתי רעב בארץ לא רעב ללחם.. כי אם לשמוע את דברי ד'" (עמוס ח').

גלים-גלים של בני תורה ודופקי בתשובה – הפכו לחלק ממציאותנו. אלא שדא עקא – שבתוך כל זאת שכחנו את כל אותם "אחינו בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה", שכחנו שבשוב אחינו לארצנו תלויה גאולתו של עם ישראל... מרבית עמנו שבגלות מתבולל בפועל ממש. ואנחנו, האם בהשקט ובבטחה נוכל לומר "ידינו לא שפכו את הדם הזה"?!... הבה ונחזק על לוח לבנו את דברי רבנו הגדול, רבן של כל ישראל מרן הרב קוק זצ"ל ולאורם נפעל: "ועל ידי חזוק הישוב והתרבות אחינו בני ישראל בארץ הקודש תהיה הגאולה בקרוב יותר. כי זהו פשוט שהגאולה תלויה בריבוי אחינו עם קדוש בארץ הקדש... וכפי ריבוי שיבתם של גאולים תתרבה הברכה העליונה להחיש גאולה" (משפט כהן סי' ס"ג)

מתוך ספרו (הודפס לאחר מותו תש"מ)

מילי דהספדא

מתוך דברים שנאמרו בעת ההלויה

אוי, צבי היקר, אחי הנחמד המרומם והנשגב, אוצר הטהרה, ואוצר הקדושה ואוצר התפארת הידוע לכולנו. נזכור כולנו איזו תפארת היה לנו באוצר הזה. ונזכור כולנו את התפארת של כלל ישראל בארעא דישראל, המקיפה את כולנו יחד. נזכור מתוך כך התפארת הזאת שנסתלקה מאיתנו. נסתלקה מכלל ישראל. אוי, צבי היקר... שהיה בא לחבורה שלנו היה רק תפארת... והתפארת - חז"ל אמרו, זו מתן תורה, והתפארת הזאת שנגזל מתן תורה שנסתלקה מאיתנו, שעלתה לגנוי מרומים. אוי, "כנפול לפני בני עוולה נפלת" (שמואל ב'), לפני רוצחים שונאי ישראל ורוצחי ישראל מרושעים. נזכור את זה כולנו. נזכור את הפשע את הרצח, הרצחנות שבהכרה. לפני אלפי האנשים שעומדים כאן בפנינו, את הרצח שפגע את כלל ישראל ואת כלל התורה כולה. צבי היקר והנחמד והחביב שלנו. "כנפול לפני בני עוולה נפלת" - לפני עוולה של כלל ישראל. ולפני העוולה של האהבה הגדולה של כלל ישראל, נזכור את הענין הזה. את הרצח הנורא הזה של כולנו. נידור נדר כולנו, ונקיים את הנדר הזה שלא נשכח ולא נעבור לעניננו את הנדר הגדול הנורא והקדוש והאיום הזה שלנו. את הנדר, הנדר הגדול והקדוש של היום הנורא והאיום הזה שמקיף את כולנו ואת כל ישראל - נידור מעכשיו שלא נשכח, שלא ישכח מאיתנו לעולם ועד, לא נוכל לשכוח ח"ו, לא נוכל להסיר מנגד עינינו, נגד ליבנו, נגד ארצנו, נגד כלל ישראל. הרה"ג ר' צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל

צבי שלנו כמי שהוא גלאט, היה לו משהו מיוחד, ישר, גלאטי-ישר. ישר, חז"ל אומרים: "ללמד בני יהודה קשת הנגה כתובה על ספר הישר" (שמואל ב', א'). מה זה ישר? ישר זה אברהם, יצחק ויעקב, הם ישרים. מסביר הנצי"ב שמלבד צדיקים יש ענין של ישרים בהליכות עולם, בלי עקמומיות, בלי התחכמות, בפשטות בלי להתחכם. כך הוא היה, בא ללמוד מארה"ב בישיבה, ויודע מה זה ישיבה - "הוי שקוד ללמוד תורה" - זהו כל הישיבה. על כן בפשטות, בלי התחכמות ישב והיה שוקד בתורה עשרים וארבע שעות, עד כמה שרק צריך לישון. היה ישר בהנהגתו, בדרכו, במחשבתו. זו היתה מידת מיוחדת. "ללמד בני יהודה קשת הנגה כתובה על ספר הישר" - משמע שמי שמלמד את בני יהודה קשת חייב להיות מצויין יותר בענין של ישרות. בלי עקמומיות, במיוחד לא. חז"ל

אמרו שאבנר בן נר נהרג בחברון בגלל מעשה צחוק בדמם של נערים. הוא לא התכוון שום דבר. הוא התכוון – צחוק, שנערים יצחקו, תהיה "התפרקות". אבל חז"ל אומרים, שמי שמתעסק ומלמד בני יהודה קשת אסור לו לשחק בדמם של נערים. מה שיכול לצאת מזה, דם של נערים, יש חומרה גדולה בשמים...

מיתת צדיקים של תרפ"ט היה חורבן הקהילה של חברון. אנו חייבים להתפלל ולקוות שמיתת צדיקים אלו, זה יהיה להחזרת הקהילה בחברון כמו שהיה צורך לקיום המשכן היתה גזרה מאת הקב"ה שמיתת צדיקים היא השלמת המשכן, כך נתפלל שלא יהיו הקרובות האלו לשווא. לשווא – בין כך לא, אבל יש כאן תועלת, שבחברון, קהילת הקודש בחברון תקיים, כמו שהיה אז, אצל נדב ואביהוא.

אנחנו, צבי, נזכור אותך תמיד. נזכור את הישרות ונשתדל תמיד להיות ישרים בתורה ובמצוות ובמידות ובאהבת ישראל ובאהבת ארץ ישראל. "קדושי עליון לא פודים", אמרו חז"ל, שמיד עולה לארץ עליונים. קדושים אלו אין איש יכול להיות במחיצתם, כך כתוב בחז"ל. על זה הגמרא אומרת, צדיקים עומדים בחיקו של אברהם אבינו. מחברון של אברהם אבינו עולים ישר לחיקו של אברהם אבינו, בעולם האמת.

הרה"ג ר' אברהם כהנא שפירא שליט"א

הרב הראשי לישראל, וראש ישיבת מרכז הרב

אתה נמשכת לתורה, במה של תורה, במת יחיד של התעלות בתורה, של רצון התעלות בתורה, של לא ללכת עם הזרם, של ללכת נגד הזרם. במת יחיד בנית לך. שבאת לכאן לארץ הזאת, שבאת לארץ ישראל, בזמן שאחרים לא מיהרו לבוא לארץ הקוראת, לעם הקורא, לעתיד המיוחד שלנו הקורא ומזמין אותנו. הרי שערי הארץ פתוחים, הרי כל אחד שרוצה לבוא יכול לבוא. לא באים! היית אחד נגד הזרם, היית יחיד מרבים, בנית את במת היחיד שלך בזמן שמצאת לנכון לקשר את שני הדברים יחד את ארץ ישראל, להתקשר לארץ ישראל, את תורת ישראל, את עם ישראל, את קדושת ישראל עם ארץ ישראל, כי הכל אחדות אחת לא שני דברים שונים, לא כמה דברים שונים, אלא הכל קשור ומקושר ואחד צומח מתוך השני, ומבהיר האחד את השני ומצמיח האחד את השני. במות יחיד בנית לך ועל במותיך עלית לעולה תמימה. על במותיך אשר הדלקת את אש הקודש. את אש הקודש הזו בלבך, נשרפת כליל עכשיו. "בקרובי אקדש", במכוברי אקדש, בבחירי אקדש.

הרה"ג ר' שאול ישראלי שליט"א

ר"מ מרכז הרב